

IN DIT NUMMER

DE VISDIEVEN VAN TERNEUZEN

Rijkswaterstaat zorgt voor
nieuwe broedplek

pag. 4

FLANKEREND LANDBOUW- BELEID: ZODEN AAN DE DIJK?

Wat kunnen boeren
verwachten in ruil voor
hun grond?

pag. 6

Wethouder Zandee bij de Totalsteiger, de proeflocatie

Proef getijdenenergie Westerschelde primeur voor Nederland

Aan de Totalsteiger langs de oever van de Westerschelde bij Borssele start binnenkort een proef met getijdenenergie. Het is de eerste keer dat in Nederland energieopwekking uit stroming en golfslag onder praktijkomstandigheden wordt uitgetest. De proef met de getijdenturbine (Wave Rotor) duurt een jaar. Gemeente Borsele, mede-initiatiefnemer van het project, wil graag verder met deze vorm van duurzame energie. "Als de mogelijkheden er zijn, moeten we ze benutten", zegt wethouder Jan Zandee.

De steiger van Total Raffinaderij Nederland (TRN) is zeer geschikt als locatie voor de proef. Berekeningen van verschillende bureaus tonen aan dat er voldoende stroming is. Ook is er geen hinder voor de scheepvaart, al ligt de vaargeul vlakbij. Bovendien staat aan

de andere kant van de dijk een windmolen van Zeeuwind. "We kunnen de opgewekte getijdenenergie via de netaansluiting van Zeeuwind aan het elektriciteitsnet leveren", zegt Zandee. "Dat scheelt natuurlijk enorm in de kosten." De Westerschelde telt meer

gunstige locaties voor de opwekking van getijdenenergie, zegt Paul Paulus van Rijkswaterstaat Zeeland die initiatieven op het gebied van energie uit water coördineert. De twee belangrijkste voorwaarden zijn volgens hem: de locatie mag niet te dicht

RUBRIEKEN:

SCHEDEMONITOR
Sedimentkwaliteit
Zeeschelde

pag. 3

SCHELDENIEUWS

pag. 5

GESPOT!

40 jaar later

pag. 7

WONEN EN WERKEN

Passie voor de Schelde

pag. 8

Belangrijke voorwaarden voor de proeflocatie: niet te dicht bij de vaargeul en een hoge stroomsnelheid

bij de vaargeul liggen en een hoge stroomsnelheid. Juist hierom vielen twee locaties in de gemeente Terneuzen af: de voormalige veerhaven (te dicht bij vaargeul) en de steiger van Dow (te weinig stroming). Naar andere locaties in de Westerschelde is nog nauwelijks onderzoek gedaan, weet Paulus.

DEELNEMERS

Bij de proef in Borsele (projectnaam: C-Energy, afgeleid van het Engelse current = stroom) zijn elf bedrijven en instellingen betrokken. Econcern voert het project uit, via dochtermaatschappij Ecofys. Gemeente Borsele en Total zijn de belangrijkste partners. De andere deelnemers zijn de Zeeuwse bedrijven Istimewa Elektro en aannemingsmaatschappij Van der Straaten, de Limburgse machinefabriek Vekoma, Rijkswaterstaat, de Zeeuwse Milieufederatie, Zeeuwind, Greenlab en ook Hogeschool Zeeland. Volgens de wethouder is het ontzettend belangrijk om studenten in eigen provincie mogelijkheden voor studie en stage te bieden. "Zo houd je ze in Zeeland. We willen ook scholieren uit het mid-

delbaar onderwijs bij het project halen." Opvallend genoeg ontbreekt provincie Zeeland in het lijstje deelnemers. "De provincie is wel partij in een ander getijdenproject, bij de Brouwersdam", zegt Zandee. C-Energy wordt gefinancierd door de partners. Daarnaast steunt het ministerie van Economische Zaken het project met 280.000 euro. De turbine, die momenteel in aanbouw is, wordt dit najaar aan de Totalsteiger geïnstalleerd. Eind dit jaar of begin volgend jaar volgt de officiële ingebruikstelling door minister Cramer van Milieu.

PRAKTIJKPROEF

De getijdenturbine heeft een rotor die door zowel stroming als golfslag wordt aangedreven. Deze rotor is bevestigd aan een verticale aandrijfas en kan met het getij mee op en neer bewegen, zegt beleidsmedewerker energie/duurzame ontwikkeling van gemeente Borsele, Marcel Aanen. Het vermogen van de installatie bedraagt volgens hem maximaal 30 kilowatt, genoeg om maximaal honderd huishoudens van energie te voorzien. "Dit vermogen is gebaseerd op een gemiddelde stroomsnel-

heid bij de Totalsteiger van twee meter per seconde." Hoofddoel van de test is volgens Aanen "het marktrijp maken van de installatie." Daarvoor is kennis nodig over hoe de technische apparatuur reageert op de stroming, het zoute water, weersinvloeden en andere factoren. Ook moet blijken of het berekende vermogen gehaald wordt. De installatie kan overal functioneren waar getij en golfslag is. Ook op open zee. Er is wel een vaste constructie nodig voor de bevestiging. Aanen: "Je kunt denken aan booreilanden of windparken op zee. Als er nog niks is moet je in ieder geval een betonnen voet storten om de installatie aan te verankeren." Als de proef slaagt krijgt het geteste systeem waarschijnlijk een brede toepassing. Wethouder Zandee: "Dan gaan participanten ermee aan de slag. Ook gemeente Borsele heeft die ambitie. Met onze kerncentrale, kolencentrale en de in aanbouw zijnde aardgascentrale zijn we een energiegemeente bij uitstek. We doen al het nodige op het vlak van duurzame energie, zoals windenergie en het bijstoken van biomassa – getijdenenergie sluit daar

heel goed op aan. Ongeacht het resultaat van de proef willen we ook andere vormen van getijdenenergie bekijken. Er zijn talloze technieken. Ook als de proef succesvol is kan het toch dat een andere techniek in onze situatie nog beter presteert. Daarvoor moet je onderzoek doen."

INTERNATIONALE BELANGSTELLING

De proef met de Wave Rotor staat niet alleen regionaal maar zelfs internationaal in de belangstelling. Ook in andere landen als Portugal, Groot-Brittannië, de Verenigde Staten en Scandinavië lopen proeven met getijdenenergie, zegt beleidsmedewerker Aanen van gemeente Borsele. "Er worden verschillende systemen uitgetest, drijvende installaties en ook, net als bij ons, met een vaste constructie. Overal verkeren de proeven nog in de testfase. Getijdencentrales bestaan al wel, maar alleen nog in de pilotfase. Ze zijn nog niet marktrijp. Er is één uitzondering: de getijdencentrale bij Sint Malo in Bretagne. Die is al jaren in werking en verkeert niet meer in de pilotfase. Waterkrachtcentrales zijn er wel legio, maar dat is wat anders. Die werken met stuwmuren." Volgens Aanen zijn de potenties van getijdenenergie wereldwijd immens en daarmee ook de kansen voor Nederlandse bedrijven. "Er zijn landen met veel grotere getijverschillen dan Nederland en dus ook veel meer stroming." Het is ook een zekere vorm van energieopwekking, zegt de wethouder. "De getijdenbeweging is er altijd. Dat is een voordeel ten opzichte van windenergie, want het waait niet altijd. En getijdenturbines veroorzaken geen horizonvervuiling."

TERUGLEVERVERGOEDING

In tegenstelling tot andere vormen van duurzame energie bestaat er in Nederland

voor getijdenenergie nog geen terugleververgoeding voor aan het net geleverde energie. Dat remt echter de ontwikkeling. Zandee: "Er is bij Nederlandse bedrijven een enorme animo om deze technieken te ontwikkelen. Maar veel bedrijven hikken aan tegen het ontbreken van een terugleververgoeding. De wil is er, maar er is een zetje nodig. Iedereen in deze sector hoopt dat het ministerie van Economische Zaken snel met een regeling komt."

Lex Kattenwinkel

Meer informatie:
www.c-energy.nl

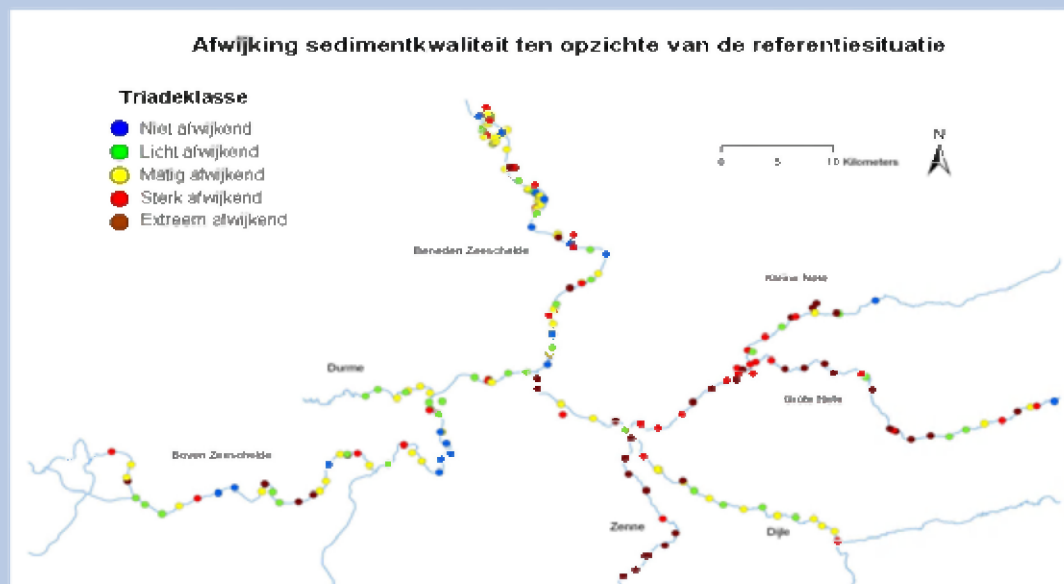
Een schematische voorstelling van
de proeflocatie en -opstelling

Scheldemonitor: Sedimentkwaliteit van de Zeeschelde en haar zijrivieren

Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek onderzocht de kwaliteit van de slibbodem in de Zeeschelde en haar zijrivieren in de periode 1999 tot 2005. De concentratie van de meest verspreide chemische verontreinigingen werd vergeleken met een aantal niet-verontreinigde referentiewaterlopen in Vlaanderen. Op basis van die verhouding kunnen de stalen in klassen ingedeeld worden die de afwijking ten opzichte van de referentie aangeven.

De zones stroomafwaarts van Antwerpen en de omgeving van Gent en Schoonaarde zijn het sterkst verontreinigd. Dit is ten dele historische verontreiniging, maar deze regio's lijden nog steeds onder de aanzienlijke input van industrieel en huishoudelijk afvalwater. De Grote Nete en de Zenne, die het (ten tijde van het onderzoek nog) ongezuiverde afvalwater

van Brussel afvoerden, kregen de slechtste eindbeoordeling. Het sediment van de Durme bleek het minst verontreinigd.

De concentraties aan zware metalen (zoals lood en cadmium) weken het vaakst af van de referentiewaarde. Van de organische verontreinigingen vormden vooral minerale oliën (afkomstig van raffinage van

aardolie), PCB's (vroeger vaak gebruikt in elektrische apparaten) en PAK's (gevormd bij slechte verbranding, bijvoorbeeld in roet) een probleem. Pesticiden op basis van chloor (waartoe het beruchte DDT behoort) waren dan weer veel minder aanwezig.

Bron:
Van den Neucker, T. et al. (2007). Overzicht analysesresultaten van de sedimentkarakteristieken langs de Zeeschelde en haar zijrivieren. Intern rapport van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 30.

Frederic Piesschaert

De visdieven van Terneuzen

Iedereen kent ze wel, sterns: ranke, slanke, op het eerste gezicht meeuwachtige, witte vogels, die in de zomer onze kustwateren bevolken. Misschien vallen ze nog het meest op door hun jachtmethode: ze storten zich van grote hoogte in het water, op zoek naar prooi. Niet altijd succesvol, maar vaak vliegen ze met zilveren visjes of andere buit in de bek uit het water op. Zo ook de visdief, een stern die zich thuis voelt in de delta. Met zijn gedrag zorgt hij soms echter voor problemen en daarom maakt Rijkswaterstaat bij Terneuzen een nieuw onderkomen voor deze gevederde straaljager.

Al sinds de jaren zeventig herbergt het sluiscomplex van Terneuzen een kolonie visdieven. Deze kolonie – bij de Middensluis – is in de loop van de jaren, met een grote schommeling tussentijds, uitgegroeid tot een van de grootste van Zeeland. In 2007 brachten er maar liefst 500 paren hun jongen groot. Daarnaast nestelen er ook zwartkopmeeuwen, kokmeeuwen en scholeksters.

AANVALLEN

De locatie blijkt echter niet optimaal: door druk scheepvaartverkeer en - noodzakelijke - menselijke activiteiten vindt er nogal wat verstoring plaats, waarbij eieren en jongen verloren gaan. In reactie bejegenen de visdieven de ongewenste bezoekers soms agressief. Met het laten vallen van poep, steentjes en schelpen maken de sterns duidelijk, dat de aanwezigheid van werk-

lieden en booteigenaren niet op prijs gesteld wordt. Ook voeren ze soms (schijn)aanval- len uit, waarbij ze van grote hoogte naar beneden duiken om op het laatste moment weer “op te trekken”. Voor beide kanten dus geen ideale situatie, die vraagt om verbetering en aanpassing.

NIEUWE LOCATIE

Aan het einde van de Middenhavendam wordt een terrein geschikt gemaakt voor de broedkolonie. De overlast zal naar verwachting aanmerkelijk minder zijn, want de nieuwe locatie ligt immers verder van de openbare weg. Na afronding zullen daar nauwelijks meer werkzaamheden plaatsvinden. Rijkswaterstaat maakt vervolgens de huidige broedlocatie ongeschikt, zodat de visdieven volgend voorjaar niet de neiging zullen hebben daar toch weer te gaan “zitten”.

Visdieven komen namelijk vaak terug naar hun oude broedplek.

Het blijft dus afwachten of de visdieven zich inderdaad zullen vestigen op de nieuwe locatie. Rust moet dan gewaarborgd zijn en het is de vraag of die zonder aanvullende maatregelen kan worden gega- randeerd. Het directe toezicht

ontbreekt en de soort is als grondbroeder erg kwetsbaar.

KOLONIEBROEDER

De visdief is net als andere sterns een koloniebroeder. De soort broedt het liefst op de grond in niet of schaars begroeide gebieden met voldoende uitzicht op mogelijk gevaar en in de buurt van vol-

De huidige visdievenlocatie zorgde voor overlast

doende voedsel: sprout, zandspiering, meun, krabbetjes en garnalen.

In de delta zijn schorren, inlagen, kreekrysten, natte weilanden en opgespoten terreinen geschikte broedgebieden. Drukte in de directe omgeving hoeft geen probleem te zijn, zoals het jarenlange voorkomen van een grote kolonie op het Nederlandse verkeersknooppunt Hellegatsplein bewijst.

Visdieven hebben graag kokmeeuwen als naaste burenn, deze houden door hun agressief gedrag mogelijke rovers van eieren en jongen op afstand.

De Westerschelde telt kolonies op de Hooge Platen, Voorland Nummer Een, in het Verdrongen Land van Saeftinghe en op de sluizen van Terneuzen. In totaal gaat het om enkele duizenden paren. Dat is bij lange na niet zoveel als in de eerste

helft van de vorige eeuw, toen alleen al in de Braakman, toen nog in open verbinding met de Westerschelde, circa 1500 paren voorkwamen. Niettemin gaat het de visdief de laatste jaren voor de wind, de aantallen in West-Nederland nemen sterk toe.

BIJZONDER

Feit is dat het nieuwe terrein groter is dan de huidige locatie en dat de kolonie nog

kan groeien. Mogelijk dat ook andere wat schuwere vogelsoorten als kluut, bontbek- en strandplevier van de veranderde omstandigheden kunnen profiteren. Daarmee zou Terneuzen binnen de stadsgrenzen wel een heel bijzonder stukje echt Zeeuwse natuur erbij krijgen.

Karel Leeftink

Visdief

In Zeeland broeden vier soorten sterns:

- de grote stern, die in grote kolonies onder meer op de Hooge Platen broedt
- de dwergstern, die zoals de naam al aangeeft de kleinste van de familie is
- de noordse stern, die hier en daar, maar zeldzaam in de Delta broedt
- het visdiefje, de "gewoonste" stern van zuidwest-Nederland.

De visdief is herkenbaar aan zijn zwarte "petje", de rode snavel met zwarte punt en zijn elegante, bijna dansende vlucht. Opvallend is ook de lange, gevorkte staart; vroeger werden ze daarom wel "zeezwaluwen" genoemd. Daarnaast is de visdief, zoals alle andere sterns en meeuwen, in de broedtijd nogal luidruchtig en nadrukkelijk aanwezig.

De winter - oktober tot maart - brengen visdieven door voor de kusten van West-Afrika, waar de lokale bevolking ze overigens in grote aantallen vangt en eet.

Gespot!

40 jaar later

Zo'n veertig jaar geleden poseerde Christiane Van Kerckvoorde op een bromfiets voor haar café De Nachtegaal in de Evergemse wijk Zandeken, het gehucht dat moest wijken voor aanleg van het Kluizendok aan het Kanaal Gent-Terneuzen. Deze zomer zijn de laatste huizen afgebroken. De foto van Christiane op de rode Flandria siert het affiche van de reizende tentoonstelling (en

DVD) 'Zand erover !?' over het rijke verleden van Zandeken tot aan de afbraak nu. Vlak voordat haar voormalig café

tegen de vlakte ging liet Christiane zich nogmaals vereeuwigen, op dezelfde plek als toen en weer op een rode Flandria.

Als laatste herinnering. Meer informatie: www.zandeken.be

Lex Kattenwinkel

Flankerend landbouwbeleid: zoden aan de dijk?

Het zijn woelige tijden voor de inwoners en gebruikers van het Scheldebekken. Met het oog op verhoogde toegankelijkheid, veiligheid en natuurlijkheid staat een heuse metamorfose van het stroomgebied op het programma. Veelal krijgt de landbouwsector als eerste een nieuw kleedje aangemeten. Het aangepaste landbouwbeleid belooft een snit op maat van elk project met oog voor verschillen tussen Nederland en Vlaanderen. Of hangt er nog steeds confectie in de rekken?

Guido De Nocker, bedrijfs-gilde Wase Scheldekant: "Vele boeren verloren een serieuze lap grond voor de aanleg van het gecontroleerd overstroomingsgebied in Kruikebe, Bazel en Rupelmonde (650 ha, Oost-Vlaanderen). We kregen een billijke vergoeding, maar op geld kan je geen gewassen telen of dieren laten grazen. De overheid trachtte tegemoet te komen aan onze wensen door een grondenbank op te richten. Geïnteresseerde boeren zouden dan in plaats van een geldsom een ander perceel in ruil krijgen. Door de heersende grondschaarste kon de grondenbank echter niet voldoende land aankopen, zelfs niet voor een aanzienlijke meerprijs. Integendeel, door de grote vraag en het kleine aanbod, dreef deze extra speler de prijzen op de markt nog op!"

Peter de Koeijer, voorzitter van de Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie (ZLTO) Zeeland: "Ook in Nederland werd destijds bedongen dat in totaal 13 miljoen euro ter beschik-

king zou worden gesteld aan de landbouwsector. Dat geld zou ingezet worden voor een grondbank in de ruime omgeving van de gehele Westerschelde en voor projecten die de landbouwsector toekomstgericht kunnen versterken. Landbouwers die ervoor kiezen mee te werken aan natuurprojecten, zouden voor het afstaan van hun grond bovendien een medewerkingspremie krijgen van 10.000 euro per ha". Dat is het compenserende deel van het landbouwbeleid.

ALS COMPENSATIE NIET VOLSTAAT

Nederlandse landbouwers kunnen echter niet gedwongen worden hun gronden af te staan. Dat is in Vlaanderen wel anders. Bart Bollen, voorzitter werkgroep flankerend beleid landbouw Sigmaplan: "De landbouwondersteunende maatregelen in Vlaanderen beperkten zich lange tijd tot de wettelijk bepaalde onteigeningsprocedures. De veiligheidsprojecten van het Sigmaplan dwongen echter tot bijkomende maatregelen. Bij grootschalige onte-

gingen volstaat het niet om individuele landbouwers uit te betalen. Door het verlies aan grond, krijgt de hele sector te kampen met bijkomende problemen, zoals stijgende grondprijzen. In het geactualiseerd Sigmaplan werd daarom bekeken hoe de gevolgen voor de landbouw beperkt kunnen blijven. Dat heet dan flankerend beleid. De specifieke ingrepen worden op maat van het project bepaald, waardoor ze per bedrijf verschillen. Het verhaal van De Nocker bewijst dat niet elke ingreep zin heeft in elke regio. Een goede inpassingsstudie helpt ons de juiste instrumenten te kiezen voor elke specifieke situatie".

"Uiteraard zijn de mogelijkheden wel vastgelegd in de beleidsdocumenten en via een beslissing van de Vlaamse regering bekrachtigd. Zo is de overheid verplicht de projectgronden te verwerven. Om het voortbestaan van de landbouwbedrijven te ondersteunen, kan een grondenbank, een ruilverkavelingsproject, een wijkers- of verhuispre-

< Voor de aanleg van natuur- en overstromingsgebieden langs zijn landbouwgronden langs de Schelde nodig

mie soelaas bieden. Ook een gepaste vergoeding voor geleden schade bij overstroming maakt de inpassing van landbouw in sommige projecten aantrekkelijker. Tenslotte is bij het doorvoeren van alle maatregelen ook ruimte om gradu-eel over te gaan naar de nieuwe situatie. Zo krijgt de sector de tijd zich aan te passen", aldus Bollen. Cruciaal is de opeenvolging van de omschakelingscontracten. In een eerste fase wordt de landbouwer een onderhoudscontract aangeboden. Hiermee wil men de vrijwillige verkoop stimuleren. De landbouwer kan het huidige grondgebruik voor de duur van het contract verder zetten. Vervolgens wordt de landbouwer een omvormingscontract aangeboden. Hij past verschravingbeheer toe en ontvangt hiervoor een vergoeding waarmee hij de omschakeling van zijn bedrijfsvoering kan realiseren. Daarna treedt de fase van regulier natuurbeheer in. Ook hierin kunnen landbouwers een rol blijven spelen. Bij een gebruiksovereenkomst engageert de landbouwer zich om een perceel in eigendom van de overheid op een natuurlijk manier te beheren. In ruil daarvoor ontvangt hij een vergoeding in natura; bijvoorbeeld de oogst van het grasland.

IN VLAAMSE KINDERSCHOENEN

In Vlaanderen is de Vlaamse Land Maatschappij (VLM) verantwoordelijk voor de opmaak van de landbouwgevoelighedsanalyse en het landbouw-effectenrapport in de projectgebieden. "De VLM levert erg nuttig werk," benadrukt Peter Van Bossuyt, medewerker van de Boerenbond. "Elk perceel krijgt een objectieve waardebeoordeling op basis van de bodemkwaliteit, juridische

status, afstand tot de bedrijfszetel, enzovoort. Zo worden de waterprojecten ingepast in die gebieden die de minste impact hebben op de plaatselijke landbouw. Deze manier van werken maakt een meer objectieve en vooral ook bedrijfsgerichte aanpak mogelijk.

Eigenaars die gronden verkopen, kregen vroeger enkel bij onteigening een wederbeleggingsvergoeding uitbetaald. Deze vergoeding dekt in feite de kosten die gepaard gaan met het aankopen van een nieuwe gelijkwaardige grond. Nu kan dit ook zonder onteigeningsprocedure, bij een aankoop in der minne van de betrokken gronden door de overheid. De wederbeleggingsvergoeding wordt ook uitbetaald voor de gronden die de betrokken eigenaars buiten het gebied liggen hebben. Pachters binnen het gebied krijgen niet alleen een stopzettingsvergoeding maar ook een wijkerspremie van 2.000 euro per hectare, ook voor de gronden die ze buiten het gebied

laten liggen. En wie beslist om elders een bedrijf over te nemen, krijgt voortaan hulp bij zijn zoektocht. Heel belangrijk is dat bij de overname van een gelijkwaardig bedrijf het prijsverschil tussen de uitbetaalde waarde voor het verlaten en het nieuw overgenomen bedrijf voor het grootste deel wordt bijgepast. Dat systeem bestaat al langer in Nederland, maar bij ons is het totaal nieuw."

CONCRETE INVULLING

De nieuwe maatregelen gelden voor het hele Sigma-project en de Ontwikkelingsschets 2010 die in juli 2005 en april 2006 werden goedgekeurd door de Vlaamse regering. Het eerste natuurontwikkelingsproject waar de flankerende maatregelen ook effectief toegepast worden is de Hedwige-Prosperpolder: potentieel het eerste Vlaams-Nederlandse project waarbij landbouwgrond moet wijken voor natuurcreatie. De eerste geïnteresseerde Zeeuw laat echter op zich wachten en onteigening is nog niet aan de orde aan de noordkant van de

grens. Terwijl de Vlaamse bulldozers aanstalten maken om de Beverse akkers om te ploegen, ligt de Nederlandse beslisning opnieuw onder vuur. De betrokken veehouders uit Beveren en Sint-Gillis sloten zich intussen aan bij de Groot-Kruibeekse collega's. Zij ijveren voor een wel erg originele vorm van flankerend beleid: de bouw van een MestDrukVerminderingsInstallatie (MDVI).

Guido De Nocker, voorzitter Bedrijfs Gilde Wase Scheldekant: "Door de teloorgang van grond in de streek, kwamen de veehouders in de problemen met hun veestapel. Plots hadden ze teveel dieren of te weinig grond om de mest uit te voeren. In samenwerking met Waterwegen en Zeekanaal NV werken we nu al jaren aan een MestDrukVerminderingsProject. De bouw van een installatie moet het de veehouders mogelijk maken hun mest af te zetten voor dezelfde prijs waaraan ze het vroeger op hun grond konden verdelen. Zo wordt hun bedrijf

opnieuw winstgevend. Een tijdje geleden viel een principeakkoord voor de bouw van de installatie, waarmee ook de veehouders van Beveren geholpen zijn. Hiermee is een belangrijke stap vooruit gezet. Wij vragen nu dat alle bij het flankerend beleid betrokken overheden samenwerken om het project zo snel mogelijk te realiseren." Wellicht draagt dit akkoord ertoe bij dat het flankerend landbouwbeleid daadwerkelijk zoden aan de dijk gaat zetten.

Tina Stroobandt

Meer info:
www.sigmaplan.be
www.zeeland.nl/natuurpakket

Schelde Nieuws

COMMISSIE VEERMAN EN COMMISSIE NIJPELS

Begin september kwam de tweede Deltacommissie, onder het voorzitterschap van oud-minister Veerman, met haar rapport Samen werken met water. Het rapport bevat aanbevelingen en maatregelen om de overstromingskansen in Nederland verder te verkleinen tot eens in de miljoen jaar. De commissie Nijpels kwam eind oktober met zijn rapport Wennen aan de Westerschelde. Belangrijkste conclusie van het rapport is dat ontpoldering van het Nederlandse deel van de Hedwigepolder "verreweg de beste mogelijkheid is om de natuur in de Westerschelde te herstellen".

In de volgende Schelde Nieuwsbrief wordt uitgebreid aandacht besteed aan de rapporten van de commissie Veerman en de commissie Nijpels.

Meer info: www.deltacommissie.com

MILIEUBOOT

Volgend voorjaar zet de milieuboot koers naar de Schelde. Van 9 maart tot 6 juni 2009 vaart de milieuboot op de Zeeschelde, de Bovenschelde en het Kanaal Bossuit-Kortrijk. Zowel scholen, verenigingen, organisaties, gemeentelijke en gewestelijke administraties als ondernemingen en individuele deelnemers kunnen mee aan boord.

Meer info over trajecten en vaardata: www.milieuboot.be, info@milieuboot.be of via +32(0)53-72 94 20.

STUDIEDAG LTV O&M

Op 11 december 2008 organiseert Maritieme Toegang in samenwerking met Rijkswaterstaat Zeeland in Antwerpen een studiedag Lange Termijn Visie Onderzoek en Monitoring. De dag, bedoeld voor Vlaams- Nederlandse vertegenwoordigers van het beleid en beheer, maatschappelijke belangengroepen en onderzoekers, biedt een overzicht van de onderzoeken die de laatste jaren in het Schelde-estuarium werden uitgevoerd. Voorts wordt de Vlaams-Nederlandse organisatiestructuur voor onderzoek en monitoring belicht en de veranderingen hierin om de samenwerking tussen de landen verder te verbeteren. Ook is er aandacht voor het integrale monitoringsprogramma van het estuarium dat binnenkort opstart. Deelname is gratis, maar inschrijven is verplicht.

Meer info en aanmelding: <http://www.scheldemonitor.be/studiedag.php>

DE VLAAMSE SCHELDE IN VLISSINGEN

Vanaf oktober tot 8 februari 2009 toont het Zeeuws maritiem muZEEum het werk van Pieter Jan De Clercq (1891-1964). Deze Vlaamse schilder behoort tot de kring 'De schilders van de Schelde'. Hij studeerde aan de Academie in Antwerpen en bij diverse leermeesters. Zijn schilderijen bevinden zich in de musea van Belgrado en Mexico en zijn wereldwijd terug te vinden in particuliere verzamelingen.

Meer info: www.muzeum.nl

Schelde
InformatieCentrum

Een passie voor de Schelde

Leven en werk van Patrick Van den Bulck zijn verweven met de Schelde. De directeur van de Royal Yacht Club van België (RYCB) heeft als werkplek de jachthaven aan de Antwerpse linkeroever en woont al 30 jaar in een verbouwd pakhuis aan de rechteroever. Op beide plaatsen is het uitzicht over de rivier fenomenaal.

Van den Bulck – niet afkomstig uit een maritieme familie – heeft heel zijn leven gevaren. Dat begon bij de zeescouts, daarna volgden zeevaartschool, koopvaardij en marine. Zijn moeder vertelde vaak gekscherend dat hij zijn passie voor Schelde en scheepvaart al in haar buik moet hebben gekregen. “Mijn moeder heeft de dag voor mijn geboorte op het wandel terras aan de Schelde gewandeld. Volgens haar moet ik toen een scheepstoeter hebben horen blazen of iets dergelijks. In ieder geval heb ik de microbe al vroeg meegekregen. Als kleine jongen liep ik bij mijn opa te zagen om naar de boten te gaan kijken die aan de Scheldekaai lagen te laden of lossen. Als ze me vroegen wat ik later wilde worden zei ik altijd: ‘ik ga varen’.”

ZEESCOOTS

Met twinkelende ogen vertelt Patrick over zijn jaren bij de zeescouts. “Heel mijn jeugd heb ik er doorgebracht. Met afgaand water roeiden we naar de platen in de Westerschelde, lieten ons droogvallen en roeiden met opkomend water weer naar Antwerpen. In de zomer-

vakanties zaten we drie weken op het water – we roeiden naar Terneuzen, Vlissingen en verder Nederland in. Bij de zeescouts heb ik de Schelde van haver tot gort leren kennen. En je krijgt er een geweldige vorming. Hoeveel van die zeescouts ik in mijn latere carrière niet ben tegengekomen ... veel.”

Na zijn opleiding aan de zeevaartschool voer Van den Bulck zes jaar bij de koopvaardij. Sindsdien werkt hij bij de Belgische marine. “Ik heb met elk type schip van de marine mogen varen. Daar ben ik dankbaar voor.” Vanuit het restaurant bij de jachthaven wijst hij naar de overkant van de Schelde, waar op de kade een museumboot ligt. “Een oude mijnenveger waar ik als commandant op heb gevaren.” Naast zijn functie als directeur van de jachthaven is Van den Bulck nog steeds parttime werkzaam bij de marine. Zo begeleidt hij vreemde marineschepen die Antwerpen aandoen. “We treden op als tussenpersoon, regelen bevoorrading, formaliteiten, uitstapjes, alles. We zijn de militaire waterkierk.”

EIGEN JACHT

Het huidige jacht van Van den Bulck (de ‘Eskoo’, afgeleid van het Franse woord Escaut = Schelde) heeft als ligplaats Wolphaartsdijk, waar de RYCB een haven voor 120 jachten heeft. De marineman/haven-directeur heeft altijd gevaren met verbouwde (semi-)professionele schepen. “Ik heb een grote voorliefde voor klassieke schepen. Zo heb ik ooit een boeienlegger van de hydrografische dienst in Engeland op de kop kunnen tikken. Ook heb ik een RAF-vaartuig gehad dat gebruikt is voor air sea rescue en om op het water gelande vliegtuigen mee binnen te slepen. Daar zaten twee Rolls Royce motoren in. Formidabel om mee te varen.”

Van den Bulck (58) moet over twee jaar bij de marine met pensioen, al zou hij best langer willen doorgaan. Hij blijft wel directeur van de jachthaven. “Zo lang mogelijk, als de gezondheid het toelaat. Als je van uw hobby uw beroep kunt maken...”

Lex Kattenwinkel

COLOFON

De Schelde Nieuwsbrief is een gezamenlijke Nederlands-Vlaamse kwartaaluitgave van het Schelde InformatieCentrum. Abonnementen zijn gratis. De nieuwsbrief valt onder verantwoordelijkheid van de in het Bestuurlijk Overleg Westerschelde participerende organisaties, de NV Waterwegen en Zeekanaal, Agentschap voor Natuur en Bos en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. Deze uitgave wordt mede mogelijk gemaakt door de financiële steun van het Europese LIFE project MARS. De in de nieuwsbrief gepubliceerde meningen weerspiegelen niet noodzakelijkerwijs het beleid van de participerende organisaties.

NEDERLAND

SCHDELDE INFORMATIECENTRUM
Poelendaeslingel 18
Postbus 7003
4330 GA Middelburg
Telefoon +31 (0)118 622888
www.scheldenet.nl
info@scheldenet.nl
Coördinator: Anja Phernambucq

BELGIË

SCHDELDE INFORMATIECENTRUM
P/A VLIZ
Wandelaarkaai 7
8400 Oostende
Telefoon +32 (0)59 342144
www.scheldenet.be
info@scheldenet.be
Coördinator: Bregje Beyst

REDACTIE

Anton van Berchum, Bregje Beyst, Steven De Froy, Michel De Smet, Evelien de Munter, Ans van Nieuwenhuijze, Frederic Piesschaert, Katrien Weyn, An Wouters

TEKSTSCHRIJVERS

Lex Kattenwinkel, Tina Stroobandt

EIND- EN HOOFDREDACTIE

Laurens Vogelesang,
respectievelijk Jolanda Duinkerke

ILLUSTRATIES

C-energy, Gemeente Borsele,
Ludo Goossens, Lex Kattenwinkel,
Instituut voor Natuur en
Bosonderzoek

VORMGEVING EN PRODUCTIE

 Pitman, Goes

OPLAGE

4200

OVERNAME VAN ARTIKELN

Overname van artikelen is mogelijk met bronvermelding en na toestemming van de redactie.

ISSN 1382-9513